

Sygn. III C 1172/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 stycznia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie III Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Agnieszka Matlak
Protokolant:	Stażysta Magdalena Grabowska

po rozpoznaniu w dniu 20 stycznia 2016 r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa M. P., J. P.

przeciwko Przedsiębiorstwu Państwowemu (...) w W.

o ochronę naturalnego środowiska człowieka

1. powództwo oddala;

2. zasądza od powodów M. P. i J. P. solidarnie na rzecz pozwanego Przedsiębiorstwa Państwowego (...) w W. kwotę 7.217 (siedem tysięcy dwieście siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym kwotę 7.200 (siedem tysięcy dwieście) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

III C 1172/13

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 3 sierpnia 2013 r. powodowie M. P. i J. P. wnieśli o zasądzenie solidarnie na ich rzecz od Przedsiębiorstwa Państwowego (...) z siedzibą w W., na podstawie art. 129 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska kwoty 200.000 zł tytułem spadku wartości nieruchomości, położonej przy ul. (...) w W., dla której Sąd Rejonowy dla Warszawy M. w W. prowadzi księgę wieczystą o nr (...) w związku z ograniczeniami w korzystaniu z nieruchomości przewidzianymi dla obszaru ograniczonego użytkowania lotniska (...) im. (...) w W., który został utworzony na mocy uchwały nr 76/11 Sejmiku Województwa (...) z dnia 20 czerwca 2011 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W. (dalej zwanego „OOU”) wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia powództwa, zasądzenia od pozwanego na rzecz powodów na podstawie art. 129 ust. 2 i art 136 ust. 3 ustawy Prawo ochrony środowiska kwoty 50.000 zł tytułem kosztów koniecznych do wykonania izolacji akustycznej budynku mieszkalnego – domu powodów z związku z narażeniem ww. nieruchomości na podwyższony poziom hałasu z powodu oddziaływania akustycznego lotniska wraz z odsetkami od dnia wniesienia powództwa, zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje roszczenie powodowie wskazali, że są właścicielami nieruchomości położonej na obszarze, który na mocy uchwały 76/11 Sejmiku Województwa (...) z dnia 20 czerwca 2011 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W., następnie zmienionej uchwałą 153/11 Sejmiku Województwa (...)

z dnia 24 października 2011 r., znalazła się w całości w strefie ograniczonego użytkowania (Z1) ze względu na hałas generowany przez lotnisko. W wyodrębnionych strefach Z1 i Z2 obszaru ograniczonego użytkowania miały w ocenie powodów zostać wprowadzone ograniczenia w zakresie przeznaczenia terenu i sposobu korzystania z terenów, a także wymagania techniczne dla budynków w związku z występującym poziomem hałasu. Zdaniem powodów znalezienie się w strefie ograniczonego użytkowania (Z1) należącej do nich nieruchomości, spowodowało ograniczenie ich prawa własności w zakresie ogólnie rozumianego przeznaczenia nieruchomości oraz sposobu jej użytkowania, a tym samym spadek wartości w stosunku do innych podobnych nieruchomości położonych poza obszarem ograniczonego użytkowania. /k.2 – pozew/

W dniu 27 stycznia 2014 r. pozwany złożył odpowiedź na pozew, w której wniósł o oddalenie powództwa w całości jako bezpodstawnego, m.in. z powodu upływu terminu zawitego na dochodzenie roszczeń zgłoszonych przez powodów oraz o zasądzenie od powodów na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu swojego stanowiska pozwany wskazał, że w jego opinii upłynął termin zawity do zgłaszania żądań na podstawie art. 129 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska, bowiem wejście w życie uchwały 76/11 Sejmiku Województwa (...) nie spowodowało żadnych nowych ograniczeń w korzystaniu z nieruchomości powodów, które mogłyby skutkować zasadnością roszczeń odszkodowawczych. Ponadto pozwany podniósł, że wejście w życie uchwały nie spowodowało zwiększenia poziomu hałasu lotniczego występującego na nieruchomości. /k.69 – odpowiedź na pozew/

W dalszym roku postępowania, strony popierały swoje dotychczasowe stanowiska.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. i J. P. są właścicielami nieruchomości zabudowanej, położonej w W. przy ul. (...), stanowiącej działkę o nr (...), obręb nr 2-07-13, dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy dla (...) M. w W. prowadzi księgę wieczystą o nr (...). /okoliczności bezsporne, k.23 –wydruk z księgi wieczystej nieruchomości, k. 34 – wypis z rejestru gruntów/

Przedmiotowa nieruchomość, na mocy rozporządzenia nr 50 Wojewody (...) z dnia 7 sierpnia 2007 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W., znalazła się w całości w strefie ograniczeń zabudowy mieszkaniowej zwanej strefą M. Rozporządzenie powyższe weszło w życie 25 sierpnia 2007 r.

Zgodnie z § 4.1 ww. rozporządzenia w obszarze ograniczonego użytkowania zabrania się przeznaczenia nowych terenów pod szpitale, domy opieki oraz zabudowę związaną ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży, a w strefie M także pod zabudowę mieszkaniową, zmiany sposobu użytkowania budynków w całości lub w części na szpitale i domy opieki oraz na stały lub wielogodzinny pobyt dzieci i młodzieży, a w strefie M także na cele mieszkaniowe z zastrzeżeniem ust. 2, budowy nowych szpitali, domów opieki, zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży, a w strefie M także budynków mieszkalnych, z zastrzeżeniem ust. 2.

Rozporządzenie w § 4 ust. 2 dopuszczało w strefie M zmianę sposobu użytkowania budynków w całości lub w części na cele mieszkaniowe oraz budowę nowych budynków mieszkalnych jednorodzinnych jako towarzyszących innym funkcjom, na warunkach określonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku braku planu miejscowego, na warunkach określonych w decyzji o warunkach zabudowy. Zgodnie z § 5 tego rozporządzenia w OOU wprowadzono wymagania techniczne dotyczące budynków. W nowoprojektowanych budynkach należało zgodnie z nim zapewnić izolacyjność ścian zewnętrznych, okien i drzwi w ścianach zewnętrznych, dachów i stropodachów – zgodnie z Polskimi Normami dotyczącymi izolacyjności akustycznej przegród w budynkach oraz izolacyjności akustycznej elementów budowlanych, a w istniejących budynkach należało zastosować zabezpieczenia zapewniające właściwy klimat akustyczny w pomieszczeniach poprzez zwiększenie izolacyjności ścian zewnętrznych, okien i drzwi w ścianach zewnętrznych, dachów i stropodachów – zgodnie z Polskimi Normami dotyczącymi ochrony przed hałasem pomieszczeń w budynkach. /bezsporne, k. 91 – rozporządzenie Wojewody (...)/

Na mocy Uchwały nr 76/11 Sejmiku Województwa (...) dnia 20 czerwca 2011 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla (...) im. (...) w W. (następnie znowelizowanego Uchwałą nr 153/11 z dnia 24 października 2011 r.) nieruchomość powodów znalazła się w całości w OOU w strefie Z1 dla (...) im. (...) w W.. Zgodnie z § 5 ust. 1 ww. uchwały w OOU w strefie Z1 wprowadzono ograniczenia w zakresie przeznaczenia terenu i sposobu korzystania z terenów, w tym zakazano przeznaczania terenów pod zabudowę mieszkaniową jedno- lub wielorodzinną, mieszkaniowo-usługową, zagrodową, zamieszkania zbiorowego, związaną ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, szpitale i domy opieki społecznej, zakazano lokalizowania budynków o funkcji mieszkaniowej, mieszkaniowo-usługowej, zagrodowej, zamieszkania zbiorowego, szpitali, domów opieki społecznej oraz o funkcjach związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci lub młodzieży, zakazano zmiany funkcji budynków istniejących na budynki o funkcji mieszkalnej, mieszkaniowo-usługowej, zagrodowej, zamieszkania zbiorowego, szpitali, domów opieki społecznej oraz o funkcjach związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci lub młodzieży.

W § 6 określono zaś, że w nowoprojektowanych budynkach należy zapewnić izolacyjność akustyczną ścian zewnętrznych, okien i drzwi w ścianach zewnętrznych, dachów i stropodachów, zaś w istniejących budynkach zastosować zabezpieczenia zapewniające klimat akustyczny w pomieszczeniach, zgodnie z ustawą z 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane i przepisami wykonawczymi do tej ustawy.

Obszar strefy M z rozporządzenia Wojewody (...) odpowiada co do zasady strefom Z1 i Z2 z Uchwały Sejmiku Województwa. Tym samym wprowadzenie OOU przedmiotową Uchwałą nie spowodowało żadnych nowych ograniczeń w możliwości korzystania z nieruchomości powodów, w stosunku do tych już istniejących po objęciu jej OOU z 2007 r.

W dniu 19 lipca 2013 r. M. i J. małż. P. wezwali Przedsiębiorstwo Państwowe (...) do zapłaty 300.000 zł tytułem spadku wartości nieruchomości w związku z ograniczeniami wynikającym z utworzenia OOU na mocy uchwały Sejmiku Województwa (...) 76/11 z dnia 20 czerwca 2011 r. oraz kwoty 80.000 zł tytułem zwrotu kosztów koniecznych do wykonania izolacji akustycznej budynku w związku z narażeniem na podwyższony poziom hałasu z powodu oddziaływania lotniska. /k.38 – wezwanie do zapłaty/

Powyższy stan faktyczny był w zasadzie niesporny, poza ustaleniem czy wprowadzenie OOU Uchwałą z 2011 r. wprowadziło nowe ograniczenia w możliwości korzystania z nieruchomości należącej do powodów w stosunku do wskazanych w rozporządzeniu o ustanowieniu OOU z 2007 r. W pozostałym zakresie Sąd ustalił go na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach wskazanych powyżej, których prawdziwość i autentyczność nie była kwestionowana przez żadną ze stron, a Sąd nie znalazł przyczyn by pozbawić ich tych cech z urzędu.

Sąd oddalił wnioski dowodowe stron o dopuszczenie dowodów z opinii biegłych z zakresu wyceny nieruchomości oraz akustyki, bowiem ich dopuszczenie jedynie niepotrzebnie przedłużyłoby i zwiększyło koszty postępowania, wobec konieczności oddalenia powództwa.

Sąd zważył, co następuje:

W ocenie Sądu, powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Stosownie do art. 129 ust. 1-4 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (zwanej w dalszej części uzasadnienia (...)), jeżeli w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości, korzystanie z niej lub z jej części w dotychczasowy sposób lub zgodny z dotychczasowym przeznaczeniem stało się niemożliwe lub istotnie ograniczone, właściciel nieruchomości może żądać m.in. odszkodowania za poniesioną szkodę, która to szkoda obejmuje również zmniejszenie wartości nieruchomości. Z przedmiotowym roszczeniem można wystąpić w terminie 2 lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości. W orzecznictwie wskazuje się, co znalazło swój wyraz m.in. w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 2 października 2015 r., sygn. II CSK 720/14, iż termin ten nie stanowi terminu przedawnienia,

a termin zawity do zgłoszenia roszczeń. Przepis ten stanowi samodzielną podstawę odszkodowawczą. Zgodnie zaś z art. 136 PrOchrŚrod, do wypłaty odszkodowania, o którym mowa w art. 129 PrOchrŚrod, obowiązany jest ten, którego działalność spowodowała wprowadzenie ograniczeń w związku z ustanowieniem obszaru ograniczonego użytkowania. Przesłankami odpowiedzialności są: wejście w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodujące ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości, szkoda poniesiona przez właściciela nieruchomości oraz związek przyczynowy między wprowadzonym ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości.

Bezspornym w niniejszej sprawie jest fakt, iż powodowie są właścicielami nieruchomości położonej przy ul. (...) w W., która to nieruchomość na mocy rozporządzenia Wojewody (...) z 2007 r. oraz Uchwały Sejmiku Województwa (...) z 2011 r. znalazła się w strefie OOU. Swoje roszczenie powodowie zgłosili w dniu 19 lipca 2013 r. wzywając pozwanego do zapłaty 300.000 zł tytułem spadku wartości nieruchomości w związku z ograniczeniami wynikającym z utworzenia OOU na mocy uchwały Sejmiku Województwa (...) 76/11 z dnia 20 czerwca 2011 r. oraz kwoty 80.000 zł tytułem zwrotu kosztów koniecznych do wykonania izolacji akustycznej budynku w związku z narażeniem na podwyższony poziom hałasu z powodu oddziaływania lotniska.

W przedmiotowej sprawie, wobec charakteru 2-letniego terminu na zgłoszenie roszczeń (termin zawity) najistotniejszym było ustalenie, czy bieg terminu do zgłoszenia roszczeń przez powodów rozpoczął się w 2007 r. wraz z objęciem nieruchomości powodów OOU w związku z wydaniem rozporządzenia przez Wojewodę (...) czy dopiero w chwili wejścia w życie uchwały Sejmiku Województwa (...) w 2011 r. Jak wskazano już w stanie faktycznym, utworzenie obszaru uchwałą z 2011 r. nie spowodowało nowych czy dalej idących ograniczeń w użytkowaniu tej nieruchomości, niż te wprowadzone rozporządzeniem z 2007 r. Oznacza to, że po stronie powodów nie powstała nowa szkoda, inna niż ta, która wywołana została wprowadzeniem OOU w 2007 r.

Zastąpienie jednego aktu prawa miejscowego wprowadzającego określone ograniczenia w korzystaniu z nieruchomości, innym aktem prawa miejscowego, wprowadzającym podobne ograniczenia, otwiera bieg terminu do zgłoszenia roszczeń wyłącznie w takim zakresie, w jakim te ograniczenia są dalej idące niż wynikały z pierwotnie obowiązującego aktu i w jakim powodują one powstanie dodatkowej lub powiększenie istniejącej szkody. Wejście w życie nowego aktu prawa miejscowego nie powoduje w tej sytuacji rozpoczęcia biegu nowego terminu na dochodzenie wszystkich roszczeń. Tutejszy Sąd podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 12 kwietnia 2013 r., IV CSK 608/12, zgodnie z którym, szkoda podlegająca naprawieniu na podstawie art. 129 ust. 2 PrOchrŚrod przysługującą odszkodowanie za szkodę spowodowaną wejściem w życie aktu prawnego wprowadzającego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości w dotychczasowy sposób lub w sposób zgodny z dotychczasowym przeznaczeniem, nie powstaje, gdy kolejny akt prawa miejscowego utrzymuje dotychczasowe ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości, jak miało to miejsce w przedmiotowej sprawie (tak też Sąd Apelacyjny w Warszawie w uzasadnieniu wyroku z 21 listopada 2013 r., VI ACa 682/13). Stanowisko takie zajął również Sąd Najwyższy w wyroku z 1 grudnia 2010 r., I CSK 86/10, w którym stwierdził, że nie każda zmiana ograniczenia sposobu korzystania ze środowiska rozpoczyna bieg nowego terminu do wystąpienia z roszczeniami uregulowanymi w art. 129 ust. 1-3 PrOchrŚrod, lecz jedynie taka nowelizacja lub zmiana, która dotyczy danej nieruchomości. Powyższa zasada dotyczy w tym samym stopniu zmiany polegającej na nowelizacji danego aktu prawnego wprowadzającego obszar ograniczonego użytkowania, jak i wejścia w życie nowego aktu prawnego zastępującego jeden obszar ograniczonego użytkowania innym. Przyjęcie, iż każda zmiana obszaru ograniczonego użytkowania, czy to materialna, czy też formalna (np. zmiana organu, zmiana formy aktu prawnego), rozpoczyna bieg terminu od nowa, niweczyłoby niewątpliwie cel ustawodawcy przyświecający mu przy wprowadzeniu art. 129 ust. 4 PrOchrŚrod. Powyższy przepis z jednej strony stanowi bowiem ułatwienie dla osób występujących z roszczeniami związanymi z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości, z drugiej zaś określenie 2-letniego terminu zawitego na ich dochodzenie, pozwala na stosunkowo szybkie wywiązanie obowiązującego z zobowiązań związanych z ograniczeniami oraz zagwarantowanie, iż roszczenia nie będą się pojawiać w przyszłości, co umożliwia prowadzenie przewidywalnej polityki finansowej. Należy zatem przyjąć, że bieg terminu do występowania z roszczeniami na podstawie art. 129 rozpoczyna się od nowa wyłącznie dla osób, dla których zmiana obszaru powoduje skutki negatywne i tylko w zakresie tych skutków (por. też wyroki SN z 21 sierpnia 2013 r., II CSK 578/12, z 27 czerwca 2012 r., IV CSK 28/12 i z 25 lutego 2009 r., II CSK

565/08). Z powołanych orzeczeń jednoznacznie wynika, że szkoda może powstać wyłącznie wówczas, gdy akt prawa miejscowego wprowadza nowe, zwiększa lub przedłuża dotychczasowe ograniczenia oraz, że szkoda nie powstaje, gdy kolejny akt prawny utrzymuje zakres ograniczeń na dotychczasowym poziomie, tzn. na poziomie poprzednio obowiązującego aktu prawnego lub zmniejsza te ograniczenia, jak miało to miejsce w rozpoznawanej sprawie. Skoro zatem samo wejście w życie Uchwały z 2011 r. nie spowodowało żadnych nowych ograniczeń sposobu korzystania z nieruchomości powodów, to w związku z tym nie powstały żadne nowe roszczenia po ich stronie.

Mając to wszystko na uwadze, Sąd zważył, iż powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie w związku z upływem terminu zawitego, w którym powodowie mogli wystąpić z roszczeniami na podstawie art. 129 PrOchrŚrod. Podnieść bowiem należy, że zgodnie z powyższymi ustaleniami, termin ten upłynął w dniu 25 sierpnia 2009 r., tj. 2 lata po wejściu w życie rozporządzenia Wojewody (...). Brak nowych ograniczeń w stosunku do nieruchomości powodów w powołanej uchwale oznacza brak przesłanki dochodzenia roszczeń (por. art. 129 (...)) i ich bezpodstawność.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony, i obciążył w całości kosztami postępowania powodów.